

11/B. TE HOGYAN KÉRSZ BOCSÁNATOT? Gyülekezeti óraszám 1. Egyházi iskolák óraszama: 1.

Tantervben található, a témához kapcsolódó rövid leírás:

Mit jelent bocsánatot kérni? Miért és hogyan lehet azt megtenni? Miért fontos a bocsánatkérés? Szituációs játékok, beszélgetések Ézsau és Jákób története kapcsán.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kisiskolás gyermekek sokat vitatkoznak, veszekszenek, és meg is haragszanak egymásra. Ez akár apróságok miatt is történik. Ahogyan az is, hogy nagyon hamar megbékülnek egymással. A legjobb barát és a legjobb barátnő „helye” a másodikosok esetében sem stabil még teljesen, ezért a baráti kapcsolatokban is előfordulnak összekapások.

Vegyük ugyanakkor komolyan őket olyan szempontból, hogy a megbocsátást, elengedést már ebben a korban segíteni kell ahhoz, hogy az egymás iránti indulatuk ne gyűljön tovább bennük! Mivel itt is befolyásolóak azok a minták, amelyek a gyermeket körülveszik, ezért fontos élhető keresztyén mintákat felmutatni számukra. Ez akár a meglévőket erősítheti – vagy ha szükséges, ki is olthatja és helyettesítheti.

A viták tele vannak indulattal, érzelmekkel. A megbocsátásnak is van érzelmi része, ami egyfajta „felengedést”, „kiengedést”, megkönnyebbülés érzését vagy éppen örömezt jelent a gyermek számára. Természetesen attól is függ, hogy ő a megbocsátó oldalon áll, vagy ő az a személy, akinek megbocsátottak.

Mivel a másodikos gyermekek még nagyon konkrét módon gondolkodnak, ezért a megbocsátás „tanítása” és a megbékélés, kibékülés folyamata is csak konkrét helyzetekhez köthető a számukra. Azt azonban valószínűleg mindenki átélte már, hogy megbocsátottak, vagy ő kapott bocsánatot valakitől. A témával kapcsolatos alapvető kiindulás tehát ismerős lehet a számukra. A hittanoktató/lelkipásztor a saját viselkedésével is adhat mintát (és adjon is!), hogyan lehet megbocsátani, hogyan lehet békességre törekedni azért, hogy a vitás helyzet megszűnjön. Ez nem azonos azzal, hogy feltétel nélkül elfogadja a gyermekek minden tettét, de az órai magatartása mutasson példát akár a bocsánatkérésre, akár a megbánó magatartás elfogadására. A megbocsátás folyamatát jól ábrázolja a következő ábra:

Miért fontos megbocsátani? A megbocsátás (elengedés és lezárás) folyamata hozzájárul a lelki (és így a testi) egészséghez. Ha ugyanis valaki nem tud megbocsátani, akkor a benne lévő harag felőrölheti. Ha pedig a bűnbánat és a bocsánatkérés ellenére sem bocsátanak meg valakinek, akkor a belső konfliktusokat, belső kítaszíttottságot és az el nem fogadás érzését eredményezheti.

A másodikos gyermekek megbékülési folyamatai általában egyszerűek, és bár nagy intenzitású érzelmeket hordoznak magukban, de nagyon hosszan tartó harag ritkán keletkezik a mindennapi

konfliktusokból. (A komoly, mély sérülést okozó konfliktus, ami talán nem is tudatosan haragként és konfliktusként a gyermekben, már más kérdés). Ugyanakkor viszont szükségük van a jó mintákra és a megbocsátás folyamatának „megtanulására”.

Hogyan tanítható ez a folyamat a kisiskolások számára? Mindenképpen konkrétumokon keresztül, a megbocsátás folyamatának felidézésével és közös (alapos) átgondolásával. Ehhez jó, ha a beszélgetésen kívül szituációs játékok, a feloldódást segítő gyakorlatok kapcsolódnak. Bár a gyermekek ebben a korban egy szempontból közelítenek még többségében a témákhoz, de a konfliktushelyzetek, kibékülés és megbocsátás mindkét oldalról érthető a számukra. Ennek az az oka, hogy általában mindkét helyen álltak már. A tanítás különböző lehetőségei:

- a) A bocsánatkérésnél segíthetjük annak a felismerését, hogy melyek azok a helyzetek, amikor bocsánatot kell kérnünk – mert fájdalmat, sérülést (testi vagy lelki) okoztunk a másik személynek. Ez leginkább úgy érhető el, ha egy konfliktushelyzetről szóló szituáció során mindkét oldalt „eljátssza” a gyermek. Az érzések, illetve az ott átélt helyzet aztán a megbeszélés során segíti a sértett és megbántott ember helyzetébe való beleélést.
- b) A bocsánatot kérő személy esetében gyakoroltathatjuk a bocsánatkérés formáit. Különösen figyeljünk arra, hogy az adott tanulónak mi a saját leghatékonyabb kifejezési módja („bocsánatkéresi nyelve”). Arra is felhívhatjuk a figyelmét, hogy ő maga figyelje a másik személy reakcióit, és ebből is láthatja, hogy kinél mi a leghatékonyabb.

A bocsánatkérés legismertebb formái, melyek taníthatók ebben a korban:

- a) Nyelvi kifejezőeszközök: pl. bocsánat, sajnálat, „meg tudsz bocsátani?”, stb. A gyermekek egy része nem ismeri ezeket a kifejezéseket, ill. nem tudja használni őket, ezért segíthetjük őket ebben is.
- b) Jóvátétel – akár valamilyen tárgyi módon. (Ézsau és Jákób történetében is találkozhatunk ezzel.
- c) Testi érintéssel való kifejezés. Pl. ölelés.

Ha a konkrétumok alapján a megbékélés, megbocsátás fogalomként is érthető a gyerek számára, akkor vihetjük tovább a témát, és előkerülhet mélyebben Isten megbocsátásának, a bűnbocsátatnak a fogalma.

A témával kapcsolatban hasznos információk találhatóak a következő könyvben:

Chapman, Gary; Thomas, Jennifer: Ha nem elég a sajnálat, 2010. Harmat Kiadó
www.harmat.hu

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Tudja, segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: Pál levele a rómaiakhoz 12,18. • Legyen tájékozott a bocsánatkérés kommunikációs formáiban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként, aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni lecke Igéjét és

	<p>mondjon példákat: Pál levele a rómaiakhoz 12,18.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tudja alkalmazni a tanult bocsánatkérési formákat.
--	--

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: A bocsánatkérés és megbocsátás formáinak gyakoroltatása mindennapi élethelyzeteken keresztül.

Értelmi cél: Annak a tudatosítása, hogy a békességre való törekvés megszüntetheti a haragot.

Érzelmi cél Annak a felidézése, hogy a megbocsátásig – bocsánatkérésig való eljutásig milyen érzések vannak a háttérben.

Pragmatikus cél: A megbocsátás és bocsánatkérés kommunikációs formáinak gyakoroltatása.

Óra fő része	Javaslatok	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játék: Komolyan mondd? A játék menete:</p> <p>Önkéntesek próbáljanak különböző hangsúlyokkal bocsánatot kérni, úgy, hogy a többiek ennek alapján meg tudják állapítani, hogy őszinte volt-e a bocsánatkérés.</p> <p>A megbeszélés szempontjai: a bocsánatkérés esetében alapvető az őszinteség</p>	Játék
Feldolgozási javaslat	<p>Tankönyvi képek elemzése (csak a TKEI 64. oldala vagy TKG Y 62. o.) A beszélgetés irányvonalai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A különböző helyzetek mind valamilyen módon kellemetlenséget okoznak, de különböző módon és mértékben. – A hittanoktató foglalja össze a hasonlóságokat és a különbségeket! – Hittanoktatói összegzés, a kialakult helyzeteket valamilyen módon rendezni kell. – Közös konfliktus megoldási javaslat. <p>Hittanoktató összegzése.</p> <p>Tankönyvi képek elemzése (csak a TKEI 65. o. vagy TKG Y 63. o.) Beszéljük meg, hogy a tankönyv képei alapján milyen megoldások születtek a konfliktuskezelésre! Beszéljük meg, hogy ezek mennyiben és miért hatékony megoldások!</p>	<p>Beszélgetés a képek alapján</p> <p>Problémafelvetés Erkölcsei ítéletalkotás Differenciáltan kezelje a hittanoktató a gyerekeket</p>

	<p>ARANYMONDÁS: A szöveg értelmezése, a történet és az aktuális élethelyzetre való vonatkoztatása, memorizálása.</p> <p>Játék: Játsszuk el a tankönyvi szituációkat, és találjunk ki hasonló helyzeteket a megoldásokkal együtt!</p>	
--	---	--

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKEI 64-65. o. és TKGY 62-63. o.

A képen látható:

Kétoldalas képet látunk. Infógrafikai képek. A jobb oldalon a helytelen, konfliktushoz vezető szituációk vannak, míg a baloldalon a helyes viselkedés, a megbocsátás/bocsánatkérés mintáit láthatjuk.

Instrukció a képolvashoz

A baloldalon lévő képeket, a jobb oldalon lévőekkel összehangban kell nézni, hogy a tanulók a helyes viselkedés megfelelő módját azonnal lássák és rögzítsék.

1. képpár (a rajzon látható gyermekeknek nevet lehet adni)

- Pisti mivel játszott?
- Mi történt?
- Mire gondolt? Miért?
- Miért tört be az ablak?
- Mit érezhetett Pisti?
- Mit tett a baleset után?
- Mit mondott a háziasszonynak?
- A néni mozdulatai, az arca mit mondanak neked?
- Pisti mit mondott a néninek?
- Vajon milyen választ kapott?

2. képpár

- Kati miért olyan dühös és durva?
- Mit mondott Lacinak, és miért lökte meg?
- Laci mit érezhetett, mikor elesett?
- Meséld el mi történhetett!
- Figyeld meg a bal oldali képen Katit és Lacit! Mit olvasol le az arcukról és a mozdulatukról?
- Mit mondott Kati Lacinak? Miért?
- Mit gondolsz, mitől védte Kati a könyvét?
- Te hogyan szoktál bocsánatot kérni, ha valami ehhez hasonló történik veled?

3. képpár

- Sári és Bea a folyosón majdnem összeütköztek. Miért?
- Sári mit mondott Beának?
- Figyeld meg a Sári és Bea arcát és mozdulatait! Miről árulkodnak?

- Hogyan oldották meg a problémát?
- Mit mondott Sári Beának? Miért?
- Bea mit válaszolhatott Sárinak?
- Ha téled bocsánatot kér valaki, mit szoktál tenni?

Beszélgetés pontok és feladat javaslatok az aranymondáshoz:

Aranymondás: „... amennyire tőletek telik, éljétek minden emberrel békességben.”

- Gondolkodj el azon, hogy mennyire tudsz békességben élni a társaiddal!
- Szerinted mit jelent békességben élni? Válaszd ki az alábbiak közül és mondj vele egy mondatot!
Nyugalom, nyugodtság, kiegyensúlyozottság, megnyugvás, béke, összhang, egyetértés.
- Miért mondja Pál apostol azt, hogy „amennyire tőletek telik”? Mit jelent ez? Mondj rá példát!
- Te törekszel-e a békességre minden esetben? Mikor sikerül? Mikor nem sikerül? Miért?

2. Imádságra nevelés: Fekete és fehér gombok – összeveszés és megbánás

<p>a) Imádság tartalmának előkészítése Feladatutatisítás: Mindenki vegyen egy fekete gombot a kosárból. Álljunk körbe. Szorítsátok az egyik tenyeretekbe a fekete gombot. Gondoljatok arra, hogy volt-e már olyan, hogy veszekedtetek valakivel, nem a békességet kerestétek. Valakihez nem kedvesen szóltatok, hirtelen meglöktetek valakit. Barátságtalanul szóltatok valakihez. Volt-e olyan, hogy nem a békességre törekedtetek? (Ne mondjátok ki hangosan.) Ez a fekete gomb jelképezi azokat a tetteinket, szavainkat, amelyek miatt összevesztünk valakivel.</p> <p>b) Imádkozás Hittanoktató: A Hittanoktató körbejár a kezében az üres befőttesüveggel. Miközben bedobjátok a fekete gombot az üvegbe, magatokban mondjátok el Istennek, hogy megértettétek, hogy nem örül ezeken a dolgoknak, ne haragudjon ezért rátok, és segítsen abban, hogy tudjatok békére törekedni.</p> <p>c) Bűnbocsánat Hittanoktató: Vegyetek egy fehér gombot. Tartsátok a tenyeretekben a fehér gombot. Megbántuk a rosszat. Kérjük Isten segítségét,</p>	műfaj	bűnvallás, kérés
	megfogalmazás	hittanosok magukban
	imádkozás	adott téma alapján magukban
	csopórt felosztása	egyéni
	kapcsolódás	aranymondás
	hely	óra közepén
	fejlesztési terület	önismeret, tiszteletteljes kommunikáció, barátságosság, önuralom
hittanosok	imádságot fogalmaznak meg és mondanak el magukban	
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • kísér • gombokat oszt, gyűjt, körben jár 	
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • 1 db fehér és 1 db fekete gomb/fő • nagy befőttes üveg 	

Vigyétek haza a fehér gombot, hogy emlékeztessen arra, hogy Istentől kérhettek erőt a békességre törekvéshez.	
---	--